

บทที่ 3

ผลการวิจัย

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรจากจังหวัดปราจีนบุรี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดสกลนคร ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน 200 คน และเกษตรกรที่ไม่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.2 ส่วนเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 33.8 เท่านั้น ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับอายุของกลุ่มตัวอย่างนั้น กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.8 ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 51.2 ปี (ตารางที่ 4)

ส่วนในด้านระดับการศึกษานั้น พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาได้แก่ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.0 และ 4.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 3.4 โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 94.0 มีสถานภาพการสมรสที่แต่งงานแล้ว มีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้นที่มีสถานภาพเป็นโสด (ตารางที่ 4)

แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีสถานภาพแต่งงานแล้ว

เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 80.5 เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร มีเพียงร้อยละ 19.5 เท่านั้นที่ไม่ได้เป็นสมาชิก โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมา คือ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 17.8 นอกนั้นมีจำนวนเพียงเล็กน้อยที่เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร อื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มชาวไร่อ้อย และกลุ่มผู้ปลูกไม้ประดับ คิดเป็นร้อยละ 5.4 (ตารางที่ 5) แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร

ส่วนในเรื่องของจำนวนสมาชิกในครอบครัวนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือสมาชิกในครอบครัวจำนวนตั้งแต่ 3 คนลงมา คิดเป็นร้อยละ 20.5 ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 9 คนขึ้นไปนั้น มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.75 ในขณะที่จำนวนแรงงานในครอบครัวจำนวนตั้งแต่ 2 คนลงมา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

72.25 (ตารางที่ 6) แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 4-6 คน และมีแรงงานในครอบครัวจำนวน 1-2 คน นับว่าครอบครัวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็กและมีจำนวนแรงงานภายในครอบครัวจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 47.0 มีบุตรจำนวน 3-4 คน รองลงมา ได้แก่ มีบุตรจำนวน 1-2 คน และไม่มีบุตรคิดเป็นร้อยละ 39.5 และ 10.5 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรที่มีบุตรจำนวนมากกว่า 4 คนขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.0 (ตารางที่ 7) แสดงว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีบุตรจำนวน 3-4 คน

ในด้านของจำนวนพื้นที่ถือครองทำการเกษตรนั้น พบว่า มีพื้นที่จำนวนน้อย คือ จำนวนตั้งแต่ 10 ไร่ลงมา คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมาได้แก่ มีจำนวน 11-30 ไร่ และ 31-50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.8 และ 8.0 ตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีพื้นที่มากกว่า 70 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.5 (ตารางที่ 8) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 76.7 ส่วนเช่าพื้นที่ของคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 23.3 (ตารางที่ 9)

แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่จำนวนเล็กน้อยคือมีจำนวนตั้งแต่ 10 ไร่ลงมา และส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง

สภาพพื้นที่ใช้ในการปลูกพืชของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 39.2 ใช้พื้นที่ในการทำนา รองลงมาได้แก่ ทำสวนผลไม้ และปลูกผัก คิดเป็นร้อยละ 33.8 และ 17.1 ตามลำดับ ส่วนจำนวนพื้นที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 0.5 ให้ผู้อื่นเช่าที่ดินโดยไม่ทราบว่าผู้เช่าปลูกพืชอะไร (ตารางที่ 10)

กลุ่มเกษตรกรที่ทำนานั้นพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 57.7 มีพื้นที่ตั้งแต่ 10 ไร่ลงมา รองลงมาได้แก่มีพื้นที่ระหว่าง 11-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.3 ส่วนเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำนาจำนวน 31-50 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 8.4 (ตารางที่ 11)

กลุ่มเกษตรกรที่ทำสวนผลไม้พบว่ามีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการทำสวนผลไม้เพียงจำนวนไม่มากนัก กล่าวคือ จำนวนร้อยละ 39.8 มีพื้นที่ใช้ทำสวนผลไม้ตั้งแต่ 2 ไร่ลงมา ร้อยละ 35.9 ใช้พื้นที่จำนวน 3-5 ไร่ มีเพียงร้อยละ 14.5 เท่านั้นที่ใช้พื้นที่ในการทำสวนผลไม้ตั้งแต่ 8 ไร่ขึ้นไป (ตารางที่ 12)

สำหรับเกษตรกรที่ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และปลูกพืช จากการศึกษพบว่า ส่วนใหญ่ การปลูกพืชทั้ง 3 ชนิดมีจำนวนพื้นที่เพียงเล็กน้อย คือ ตั้งแต่ 1 ไร่ลงมา คิดเป็นร้อยละ 39.4 50.0 และ 42.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 13,14 และ 15)

ส่วนในด้านการเลี้ยงสัตว์นั้น พบว่า เกษตรกรจำนวนมากที่สุด เลี้ยงไก่ โคนเนื้อ และโคนม คิดเป็นร้อยละ 35.8 22.9 และ 7.7 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรที่เลี้ยงสุกร มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.5 นอกจากนั้น ยังมีเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์อื่น ๆ ปนกัน ได้แก่ ปลา กบ และกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 26.1 (ตารางที่ 16)

สำหรับจำนวนสัตว์เลี้ยงนั้น จากการศึกษาพบว่า จำนวนสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิดมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยมีจุดประสงค์ที่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค มีเพียงบางส่วนที่เลี้ยงไว้จำหน่าย (ตารางที่ 17-21)

ตารางที่ 4 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการสมรสของเกษตรกร

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่(คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	265	66.2
หญิง	135	33.8
รวม	400	100.00
<u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า 30 ปี ลงมา	28	7.0
31 – 40 ปี	169	42.2
41 – 50 ปี	155	38.8
51 – 60 ปี	12	3.0
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	36	9.0
รวม	400	100.00
สูงสุด = 76 ปี ต่ำสุด = 38 ปี เฉลี่ย = 51.2 ปี		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	12	3.4
สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือเทียบเท่า	234	58.5
สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	136	34.0
สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	18	4.5
รวม	400	100.00
<u>สถานภาพการสมรส</u>		
โสด	24	6.0
แต่งงานแล้ว	376	94.0
รวม	400	100.00

ตารางที่ 5 การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตรของเกษตรกร และประเภทของสมาชิกสถาบันทางการเกษตร

การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตรของเกษตรกร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
<u>การเป็นสมาชิก</u>		
เป็น	322	80.5
ไม่เป็น	78	19.5
รวม	400	100.00
<hr/>		
<u>ประเภทของสถาบัน</u>		
ธ.ก.ส.	254	76.7
สหกรณ์การเกษตร	59	17.8
สถาบันอื่น ๆ ^{1/}	18	5.4
รวม	331 ^{2/}	100.00

^{1/}ได้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มชาวไร่อ้อย และกลุ่มผู้ปลูกไม้ประดับ

^{2/}เกษตรกรเป็นสมาชิกได้มากกว่า 1 สถาบัน

ตารางที่ 6 จำนวนสมาชิกและแรงงานในครอบครัว

จำนวนสมาชิกและจำนวนแรงงานในครอบครัว	ความถี่(คน)	ร้อยละ
<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว</u>		
ตั้งแต่ 3 คนลงมา	82	20.50
4 – 6 คน	230	57.00
7 – 9 คน	69	17.25
มากกว่า 9 คนขึ้นไป	19	4.75
รวม	400	100.00
<hr/>		
<u>จำนวนแรงงานในครอบครัว</u>		
ตั้งแต่ 2คนลงมา	249	72.25
3 – 4 คน	142	35.50
ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป	9	2.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนบุตรในครอบครัวเกษตรกร

จำนวนบุตร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	42	10.5
1 – 2 คน	158	39.5
3 – 4 คน	188	47.0
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	12	3.0
รวม	400	100.00

ตารางที่ 8 จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 10 ไร่ลงมา	262	65.5
11 – 30 ไร่	59	14.8
31 – 50 ไร่	32	8.0
51 – 70 ไร่	29	7.2
มากกว่า 70 ไร่ขึ้นไป	18	4.5
รวม	400	100.00

ตารางที่ 9 ลักษณะพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

ลักษณะพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
เป็นของตนเอง	307	76.7
เช่าผู้อื่น	93	23.3
รวม	400	100.00

ตารางที่ 10 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกพืช

สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกพืช	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ทำนา	239	39.2
ทำสวนผลไม้	206	33.8
ปลูกผัก	104	17.1
ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	36	5.9
ปลูกพืชไร่	21	3.4
อื่น ๆ ^{1/}	3	0.5
รวม	609 ^{2/}	100.00

^{1/} ให้ผู้อื่นเช่าแต่ไม่ทราบว่าเป็นพืชอะไร

^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 11 จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำนา

จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำนา	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 10 ไร่ลงมา	138	57.7
11 – 30 ไร่	39	16.3
31 – 50 ไร่	20	8.4
51 – 70 ไร่	21	8.8
มากกว่า 70 ไร่ขึ้นไป	21	8.8
รวม	239	100.00

ตารางที่ 12 จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำสวนผลไม้

จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำสวนผลไม้	ความถี่(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 2 ไร่ลงมา	82	39.8
3 – 5 ไร่	74	35.9
6 – 8 ไร่	20	9.7
มากกว่า 8 ไร่ขึ้นไป	30	14.5
รวม	206	100.00

ตารางที่ 13 จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผัก

จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผัก	ความถี่(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ไร่ลงมา	41	39.4
2 – 3 ไร่	18	19.3
3 – 4 ไร่	9	8.7
ตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไป	36	34.6
รวม	104	100.00

ตารางที่ 14 จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 ไร่ลงมา	18	50.0
2- 4 ไร่	9	25.0
ตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไป	9	25.0
รวม	36	100.00

ตารางที่ 15 จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกพืชไร่

จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกพืชไร่	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 ไร่ลงมา	9	42.8
2-3 ไร่	7	33.3
ตั้งแต่ 4 ไร่ขึ้นไป	5	23.8
รวม	21	100.00

ตารางที่ 16 ชนิดสัตว์เลี้ยงในการประกอบอาชีพ

ชนิดของสัตว์เลี้ยง	ความถี่(คน)	ร้อยละ
สัตว์ปีก	187	35.8
สุกร	39	7.5
โคนม	40	7.7
โคเนื้อ	120	22.9
อื่น ๆ ^{1/}	136	26.1
รวม	522 ^{2/}	100.00

^{1/} ได้แก่เลี้ยงกบ ปลา และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ

^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 17 จำนวนสัตว์ปีกที่เกษตรกรเลี้ยง

จำนวนสัตว์ปีก	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 10 ตัวลงมา	27	14.4
11 – 20 ตัว	80	42.8
21– 30 ตัว	9	4.8
31 – 40 ตัว	19	10.2
มากกว่า 40 ตัวขึ้นไป	52	37.8
รวม	187	100.00

ตารางที่ 18 จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง

จำนวนสุกร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 5 ตัวลงมา	12	30.7
6 – 10 ตัว	18	46.2
มากกว่า 11 ตัวขึ้นไป	9	23.1
รวม	39	100.00

ตารางที่ 19 จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง

จำนวนโคนม	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 3 ตัวลงมา	18	45.0
4 – 5 ตัว	10	25.0
มากกว่า 6 ตัวขึ้นไป	12	30.0
รวม	40	100.00

ตารางที่ 20 จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง

จำนวนโคเนื้อ	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 5 ตัวลงมา	9	7.5
6 – 10 ตัว	55	45.8
11– 20 ตัว	38	31.7
มากกว่า 20 ตัวขึ้นไป	18	15.0
รวม	120	100.00

ตารางที่ 21 จำนวนสัตว์อื่น ๆ ที่เกษตรกรเลี้ยง

สัตว์อื่น ๆ	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ปลา	71	52.2
กิ้ง	27	19.9
กบ	16	11.8
สัตว์เลี้ยงในบ้าน	22	16.1
รวม	136	100.00

สภาพรายได้ของเกษตรกร

จากการศึกษาเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ก่อนทำเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า สภาพรายได้ของเกษตรกรนั้น ร้อยละ 48,2 มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ร้อยละ 18.8 มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ ส่วนที่เหลือร้อยละ 33.0 มีรายได้ต่อการครองชีพและมีเงินเหลือออม (ตารางที่ 22)

ส่วนสภาพรายได้หลังจากเกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่แล้ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.0 มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ร้อยละ 31.5 มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ ส่วนที่เหลือร้อยละ 30.5 มีรายได้ต่อการครองชีพและมีเงินเหลือออม (ตารางที่ 23)

แสดงว่า หลังจากเกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่แล้ว เกษตรกรมีแนวโน้มที่มีรายได้มากขึ้น คือจำนวนผู้ที่มีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการครองชีพน้อยลง

ในกลุ่มเกษตรกรจำนวน 200 คน ที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 88.5 มีอาชีพเสริม มีเพียงร้อยละ 11.5 เท่านั้นที่ไม่มีอาชีพเสริม คือมีเพียงอาชีพทางการเกษตรอย่างเดียว และประเภทของอาชีพเสริมส่วนใหญ่ คืออาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมา ได้แก่ ทำงานภาคอุตสาหกรรมและค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 32.8 และ 15.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

แสดงว่า เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น นอกจากประกอบอาชีพการเกษตรแล้วยังมีอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวด้วย

ตารางที่ 22 สภาพของรายได้ก่อนทำเกษตรทฤษฎีใหม่

สภาพของรายได้	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ	193	48.2
เพียงพอต่อการครองชีพ	75	18.8
เพียงพอและมีเงินเหลือออม	132	33.0
รวม	400	100.00

ตารางที่ 23 สภาพของรายได้หลังทำเกษตรทฤษฎีใหม่

สภาพของรายได้	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ	76	38.0
เพียงพอต่อการครองชีพ	63	31.5
เพียงพอและมีเงินเหลือออม	51	30.5
รวม	200	100.00

ตารางที่ 24 อาชีพเสริม และประเภทของอาชีพเสริมนอกจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร

อาชีพเสริม และประเภทของอาชีพเสริม	ความถี่(คน)	ร้อยละ
อาชีพเสริม		
มี	177	88.5
ไม่มี	23	11.5
รวม	200	100.00
ประเภทของอาชีพเสริม		
รับจ้าง	83	46.9
ทำงานภาคอุตสาหกรรม	58	32.8
ค้าขาย	28	15.8
รถแทรกเตอร์รับจ้าง	8	4.5
รวม	177	100.00

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

สาเหตุที่เกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่และแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน 200 คน พบว่าจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 36.9 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเนื่องจากเพื่อนบ้านหรือเจ้าหน้าที่ชักชวน รองลงมาได้แก่ ต้องการทดลองว่าจะดีจริงหรือไม่ และอาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ประสบกับปัญหารายได้ไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 25.5 และ 19.1 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลที่ต้องการรายได้เพิ่มคิดเป็นร้อยละ 18.5 (ตารางที่ 25)

ส่วนในด้านแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น จำนวนมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาได้แก่ แหล่งข้อมูลจาก วิทยุ และผู้นำของหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 25.2 และ 17.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 26)

แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการมีรายได้เพิ่ม จึงต้องทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และได้ทราบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและวิทยุ

ตารางที่ 25 สาเหตุที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการทฤษฎีใหม่

สาเหตุที่เข้าร่วม	ความถี่(คน)	ร้อยละ
เพื่อนบ้านหรือเจ้าหน้าที่ชักชวน	136	36.9
อาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ ประสบปัญหาขายได้ไม่เพียงพอ	70	19.1
ต้องการรายได้เพิ่ม	68	18.5
อื่น ๆ ^{1/}	94	25.5
รวม	368 ^{2/}	100.00

^{1/} ต้องการทดลองเพื่อทดสอบว่าดีจริงหรือไม่

^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 26 แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับโครงการทฤษฎีใหม่

แหล่งข้อมูล	ความถี่(คน)	ร้อยละ
เพื่อนบ้าน	12	2.1
ผู้นำหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน	101	17.5
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	154	26.7
เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตร	51	8.9
วิทยุ	145	25.2
วิทยุโทรทัศน์	27	4.7
หนังสือพิมพ์	45	7.8
แหล่งอื่น ๆ ^{1/}	41	7.1
รวม	567 ^{2/}	100.00

^{1/} ไปศึกษาดูงานจากที่อื่นมา

^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สภาพการผลิตทางการเกษตรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรทั้งหมดที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีกิจกรรมในการทำนา รองลงคือปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น ประมง และปลูกผัก คิดเป็นจำนวน 190 139 และ 136 รายตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ปลูกพืชไร่ คือมีเพียงจำนวน 21 ราย เท่านั้น (ตารางที่ 27)

แสดงว่า เกษตรกรมีกิจกรรมส่วนใหญ่ คือ ทำนา และปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ก็มีกิจกรรมครบทุกด้าน คือมีการทำนา ปลูกพืช และขุดบ่อเก็บน้ำเพื่อทำประมงด้วย

ในด้านของจำนวนพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรนั้น จากการศึกษา พบว่า เกือบทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น การทำนา ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ประมง พื้นที่เลี้ยงสัตว์ และที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือมีจำนวนตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา (ตารางที่ 28)

สำหรับแหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรนั้น พบว่า มีการจำหน่ายหลายแหล่ง ได้แก่ จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น และพ่อค้ามารับซื้อที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และ 30.6 ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรยังสามารถนำไปจำหน่ายตามตลาดนัด ตลาดกลางของอำเภอ และจำหน่ายผ่านสหกรณ์ (ตารางที่ 29)

ในเรื่องของรายได้นั้น เกษตรกรตัวอย่างจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 40.5 มีรายได้ตั้งแต่ 200,000 บาท ต่อปีขึ้นไป รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง 100,000 – 149,999 บาทต่อปี และ 50,000 – 99,999 บาทต่อปี ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุด คือมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 9.0 (ตารางที่ 30) แสดงว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 100,000 บาทต่อปีขึ้นไป เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ก่อนทำเกษตรทฤษฎีใหม่แล้ว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 72.0 มีรายได้ดีกว่าเดิม มีเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น ที่ตอบว่ารายได้น้อยกว่าเดิม (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 27 สภาพการผลิตทางการเกษตรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

สภาพการผลิตทางการเกษตร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ทำนา	200	23.9
ปลูกพืชไร่	21	2.5
ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น	190	22.7
ปลูกผัก	136	16.2
ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	72	8.6
ประมง	139	16.6
เลี้ยงสัตว์	80	9.5
รวม	838 ^{1/}	100.00

^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 28 จำนวนพื้นที่ใช้ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในกิจกรรมต่าง ๆ

จำนวนพื้นที่	ความถี่(คน)	ร้อยละ
<u>ทำนา</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	46	23.0
4 – 6 ไร่	57	28.5
7 – 9 ไร่	18	9.0
ตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป	79	39.5
รวม	200	100.00
<u>ปลูกพืชไร่</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	10	47.6
4 – 6 ไร่	9	42.9
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	2	9.5
รวม	21	100.00
<u>ปลูกไม้ผลไม่ยืนต้น</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	104	54.7
4 – 6 ไร่	44	23.2
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	42	22.1
รวม	190	100.00
<u>ปลูกผัก</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	56	41.2
4 – 6 ไร่	71	52.2
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	9	6.6
รวม	136	100.00
<u>ไม่ดอกไม้ประดับ</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	52	72.2
4 – 6 ไร่	11	115.3
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	9	12.5
รวม	72	100.00

ตารางที่ 28 (ต่อ)

จำนวนพื้นที่	ความถี่(คน)	ร้อยละ
<u>ประมง</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	93	66.9
4 – 6 ไร่	27	19.4
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	19	13.7
รวม	139	100.00
<u>พื้นที่การเลี้ยงสัตว์</u>		
ตั้งแต่ 3 ไร่ลงมา	63	78.8
4 – 6 ไร่	12	15.0
ตั้งแต่ 7 ไร่ขึ้นไป	15	6.3
รวม	80	100.00
<u>ที่อยู่อาศัย</u>		
ตั้งแต่ 1 ไร่ลงมา	163	81.5
2 ไร่	16	8.0
3 ไร่	9	4.5
ตั้งแต่ 4 ไร่ขึ้นไป	12	6.0
รวม	200	100.00

ตารางที่ 29 แหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกร

แหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น	120	37.9
พ่อค้ามารับซื้อที่บ้าน	97	30.6
จำหน่ายในตลาดกลางของอำเภอ	12	3.8
จำหน่ายผ่านสหกรณ์	12	3.8
อื่น ๆ ^{1/}	76	23.9
รวม	317 ^{2/}	100.00

^{1/} ได้แก่จำหน่ายที่ตลาดนัด และจำหน่ายให้เพื่อนบ้าน

^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 30 รายได้สุทธิจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

รายได้สุทธิของเกษตรกร	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 50,000 บาท/ปี	18	9.0
50,000 – 99,999 บาท/ปี	29	14.5
100,000 – 149,999 บาท/ปี	51	25.5
150,000 – 199,999 บาท/ปี	21	10.5
ตั้งแต่ 200,000 บาท/ปีขึ้นไป	81	40.5
รวม	200	100.00

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบรายได้ก่อนทำและหลังทำโครงการทฤษฎีใหม่

สภาพรายได้	ความถี่(คน)	ร้อยละ
ดีกว่าเดิม	154	72.0
เท่าเดิม	36	18.0
น้อยกว่าเดิม	10	5.0
รวม	200	100.00

ตอนที่ 3 **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ**

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ โดยศึกษาจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 200 คน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นในแต่ละเรื่องจำนวนทั้งสิ้น 11 เรื่อง กำหนดคะแนนระดับความคิดเห็นเป็น 4 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ	4 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ	1 คะแนน

ส่วนกลุ่มที่ไม่มีความคิดเห็นไม่นำมาคิดคะแนน จากนั้นจึงแบ่งค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 4 ช่วง ดังนี้

- 1.00 – 1.50 มีค่าเท่ากับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 1.51 – 2.50 มีค่าเท่ากับ ไม่เห็นด้วย
- 2.51 – 3.50 มีค่าเท่ากับ เห็นด้วย
- 3.51 – 4.00 มีค่าเท่ากับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากการศึกษา พบว่า หัวข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดค่าเท่ากับ 2 หัวข้อ คือ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี และเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 รองลงมาได้แก่พื้นที่ดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือให้ความช่วยเหลือกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.73 และ 3.71 ตามลำดับ ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสำเร็จสูงมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 (ตารางที่)

แสดงว่า เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่เห็นด้วยกับโครงการ มีเพียงในเรื่องของความสำเร็จในระดับสูง สาเหตุที่เกษตรกรให้คะแนนตกอยู่ในช่วงไม่เห็นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกร ยังมีความเห็นว่าโครงการนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับสูงมากนัก

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

รายการความคิดเห็นของ	ระดับความคิดเห็นของ										คะแนนรวม	น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่มีความเห็น			
	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน		
1. หลักการในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือมีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายชนิดผสมผสานกัน	147	588	41	123	12	24	-	-	-	-	735	3.68
2. การจัดแบ่งการใช้ที่ดินในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ 30:30:30:10	96	384	50	150	33	66	9	9	12	-	609	3.40
3. การแบ่งพื้นที่ส่วนที่ 1 คือ 30% เป็นการขุดสระน้ำเพื่อใช้บรรจุน้ำในการทำการเกษตร	96	384	50	150	33	66	9	9	12	-	609	3.40
4. การแบ่งพื้นที่ส่วนที่ 2 คือ 30% ใช้เพาะปลูกพืชผักสวนครัวหรือปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว	96	384	50	150	33	66	9	9	12	-	609	3.40
5. การแบ่งพื้นที่ส่วนที่ 3 คือ 30% ใช้ทำนาหรือปลูกข้าวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	96	384	50	150	33	66	9	9	12	-	609	3.40
6. การแบ่งพื้นที่ส่วนที่ 4 คือ 10% เป็นบริเวณปลูกสร้างบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวกในการอยู่อาศัย	96	384	50	150	33	66	9	9	-	-	609	3.40
7. พื้นที่ดำเนินงานของท่านมีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	118	472	52	156	9	18	21	21	-	-	667	3.73
8. เจ้าหน้าที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ให้การช่วยเหลือกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	150	600	41	123	9	18	-	-	-	-	741	3.71

ตารางที่ 32 (ต่อ)

รายการความคิดเห็นของ	ระดับความคิดเห็นของ										คะแนนรวม	น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ไม่มีความเห็น			
	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน		
9. เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี	159	636	41	123	-	-	-	-	-	-	759	3.80
10. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างเหมาะสม	159	636	41	123	-	-	-	-	-	-	759	3.80
11. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสำเร็จในระดับสูง	79	310	67	201	45	90	9	9	-	-	616	2.23
รวม	1,292	5,168	533	1,599	240	480	75	75	48	-	7,322	3.42

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร

จากการศึกษาในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ จำนวน 22 รายการ กำหนดเป็น 4 ระดับ คือ

มีปัญหามาก	ให้คะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
มีปัญหาน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	1 คะแนน
ไม่มีปัญหา	ให้คะแนนเท่ากับ	0 คะแนน

ซึ่งแบ่งช่วงระดับคะแนนเป็น 4 ช่วง ตามน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

0.00 – 0.50	มีค่าเท่ากับ	ไม่มีปัญหา
0.51 – 1.50	มีค่าเท่ากับ	มีปัญหาน้อย
1.51 – 2.50	มีค่าเท่ากับ	มีปัญหาปานกลาง
2.51 – 3.00	มีค่าเท่ากับ	มีปัญหามาก

จากการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 แสดงว่า เกษตรกรมี
ปัญหาในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีที่ดิน
เป็นของตนเอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 รองลงมาได้แก่ โรคพืชระบาด ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
และขาดเงินทุน มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.24 2.22 และ 2.12 ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่มีค่าคะแนน
เฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาเรื่องพันธุ์พืชที่ใช้ปลูก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.24 (ตารางที่ 33)

แสดงว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปาน
กลาง และไม่พบว่าปัญหาใดเป็นปัญหาระดับมาก

ตารางที่ 33 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

รายการปัญหาและอุปสรรค	ระดับของปัญหาและอุปสรรค								คะแนนรวม	น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา			
	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน	ความถี่	น้ำหนักคะแนน		
1. ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ	12	36	31	62	9	9	148		107	2.06
2. ไม่ทราบข้อมูลรายละเอียด	12	36	143	286	-	-	145		322	2.08
3. เงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วม	12	36	22	44	9	9	157		89	2.07
4. ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง	10	30	12	24	-	-	178		54	2.45
5. พื้นที่มีจำนวนน้อยเมื่อแบ่งสัดส่วนแล้วทำไม่ได้	10	30	22	44	33	33	135		107	1.65
6. ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	68	204	12	24	52	52	68		280	2.12
7. ขาดแหล่งน้ำ	10	30	52	104	10	10	128		144	2.00
8. เงินทุน	31	93	31	62	21	21	117		176	2.12
9. แรงงาน	10	30	12	24	12	12	166		66	1.94
10. พันธุ์พืช	-	-	10	20	32	32	158		52	1.24
11. พันธุ์สัตว์	-	-	10	20	12	12	178		32	1.45
12. ยาปราบศัตรูพืช	-	-	10	20	-	-	190		20	2.00
13. ปุ๋ยเคมี	-	-		0	-	-	200		-	
14. อาหารสัตว์	-	-	40	80	-	-	160		80	2.00
15. ยารักษาโรค	-	-	10	20	-	-	190		20	2.00
16. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืช	10	30	12	24	9	9	169		63	2.03
17. ความรู้เกี่ยวกับกรเลี้ยงสัตว์	-	-	10	20	21	21	169		41	1.32
18. โรคสัตว์ระบาด	-	-	22	44	-	-	178		44	2.00
19. โรคพืชระบาด	30	90	32	64	12	12	126		166	2.24
20. การให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่	-	-	10	20	12	12	178		32	1.45
21. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	10	30	9	18	10	10	171		58	2.00
22. ราคาผลผลิตตกต่ำ	10	30	51	102	22	22	117		154	1.86
รวม	235	705	563	1,126	276	270	3,426		2,107	1.96

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปรับปรุงโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร

จากการศึกษาในด้านข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปรับปรุงโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า มีเกษตรกรจำนวน 157 ราย ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เมื่อนำมาหาความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้ว พบว่า ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรเสนอไว้มากที่สุดคือ ควรสนับสนุนเงินทุนให้แก่เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมาได้แก่ ควรช่วยเหลือในเรื่องโรคพืชระบาด และควรดำเนินการขุดสระให้มากขึ้น เพื่อป้องกันการขาดน้ำ คิดเป็นร้อยละ 20.4 และ 16.5 ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่แนะนำความรู้ มีจำนวนร้อยละ 3.2 (ตารางที่ 34) แสดงว่า เกษตรกรยังต้องการความช่วยเหลือในด้านเงินทุน การป้องกันโรคพืช และแหล่งน้ำในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

ตารางที่ 34 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปรับปรุงโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่(คน)	ร้อยละ
1. ควรสนับสนุนเงินทุนให้แก่เกษตรกร	37	23.6
2. ควรช่วยเหลือในเรื่องโรคพืชระบาด	32	20.4
3. ดำเนินการขุดสระให้มากขึ้น เพื่อป้องกันการขาดน้ำ	26	16.5
4. ควรสนับสนุนในเรื่องปุ๋ย อาหารสัตว์ และสารเคมี	25	15.9
5. การประกันราคาผลิตผล	21	13.4
6. การป้องกันภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วม ฝนแล้ง	11	7.0
7. ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่แนะนำความรู้	5	3.2
รวม	157	100.00

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

1. ตัวแปรอิสระที่มีค่าเป็น Nominal Scale ได้แก่ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ และลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์สถิติ Chi-square ผลการทดสอบปรากฏว่าการยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษา ($X^2 = 3.291$) การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร ($X^2 = 1.488$) และลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร ($X^2 = 1.082$) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ ($X^2 = -7.145$) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ ที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 35)

แสดงว่า ถ้าเกษตรกรมีการศึกษาสูงกว่า เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร การเป็นเจ้าของพื้นที่ทำการเกษตรจะยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่า ส่วนผู้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพมีความต้องการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าผู้ที่มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ

2. ตัวแปรอิสระที่มีค่าเป็น Ratio Scale ได้แก่ อายุ รายได้ และจำนวนพื้นที่ถือครองทำการเกษตร วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ผลการทดสอบปรากฏว่า การยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ รายได้ ($r = -0.164$) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกับ อายุ ($r = 0.118$) และจำนวนพื้นที่ถือครองทำการเกษตร ($r = 0.114$) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 36)

แสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุสูงกว่า มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรมากกว่า จะยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่า ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่าจะยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ต่ำกว่า

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทดสอบโดยค่า Chi-square test

ตัวแปรอิสระ	ค่า X^2 - test	
	การยอมรับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่	ค่า Sig.
ระดับการศึกษา	3.291**	0.000
การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร	1.488**	0.000
ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ	-7.145*	0.028
ลักษณะของการถือครองพื้นที่ทางการเกษตร	1.082**	0.010

* Significant at 0.05 level

** Significant at 0.01 level

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทดสอบโดยค่าสหสัมพันธ์ (Correlation)

ตัวแปรอิสระ	ค่า r	
	การยอมรับการทำเกษตร ทฤษฎีใหม่	ค่า Sig.
อายุ	0.118*	0.019
รายได้	- 0.164**	0.001
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	0.114*	0.023

* Significant at 0.05 level

** Significant at 0.01 level

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณด้วยวิธี stepwise เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระจำนวน 7 ตัวแปร ในการทำนายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือการยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร พบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัว คือ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร รายได้ ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 48.081 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 37)

แสดงว่า ความแปรปรวนของการยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ได้รับอิทธิพลจากปัจจัย อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร รายได้ ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร และลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร ในปริมาณ 45.20 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือ 54.80 เปอร์เซ็นต์ คงเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ศึกษาในครั้งนี้

ตารางที่ 37 สมการถดถอยพหุคูณของการยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ	Beta	t	Sig.
อายุ	0.378	9.261**	0.000
ระดับการศึกษา	0.448	10.229**	0.000
การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร	0.456	11.390**	0.000
รายได้	-0.169	-4.048**	0.000
ความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ	-0.178	-4.291**	0.000
จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	0.189	4.823**	0.000
ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร	0.181	2.159*	0.031

$$R^2 = 0.452$$

$$F = 48.081$$

$$\text{Sig.} = 0.000$$

ผลการทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

1. เกษตรกรที่มีพื้นที่มีอายุมากกว่า จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่อายุน้อยกว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
2. เกษตรกรที่มีพื้นที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
3. เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
4. เกษตรกรที่มีพื้นที่มีจำนวนแรงงานในครอบครัวมากกว่า จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่มีจำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยกว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
5. เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อยกว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
6. เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นของตนเอง จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นของตนเอง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
7. เกษตรกรที่มีรายได้สุทธิจากภาคการเกษตรมากกว่า จะยอมรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่น้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้สุทธิจากภาคการเกษตรน้อยกว่า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้